

Pedagogisch beleid BSO

Inleiding

In dit handboek is opgenomen het pedagogische beleidsplan buitenschoolse opvang. Dit plan is ter aanvulling van het algemeen pedagogisch beleidplan.

Een uitgewerkt pedagogisch werkplan zal op de betreffende locatie aanwezig zijn.

- De leidinggevenden van de buitenschoolse opvang zorgen ervoor dat de managers en de directeur een exemplaar van het op de locatie gerichte werkplan in hun bezit krijgen.
- De pedagogische werkplannen worden opgenomen in een losbladig systeem, zodat bijstelling van de plannen op elk moment mogelijk en duidelijk is.

In dit pedagogisch beleidsplan komt in hoofdstuk 1 de visie op de buitenschoolse opvang aan de orde, op het kind, op de rol van pedagogische medewerkers, evenals de visie op signaleren en preventief handelen en de visie op de positie en rol van de ouders. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 de inrichting van de ruimtes beschreven. In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan diverse facetten die te maken hebben met de organisatie. Het plan besluit in hoofdstuk 4 met het pedagogisch werkplan.

Pedagogisch beleid BSO

Hoofdstuk 1

1.1 Visie op de naschoolse opvang

De buitenschoolse opvang van Kinderopvang Compagnie biedt opvang aan groepen kinderen van 4 tot 13 jaar afkomstig van scholen in Amsterdam of directe omgeving van Amsterdam. De openingstijden variëren per locatie en zijn afgestemd op de tijden van de school waar de kinderen op zitten. Op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag is de opvang in de namiddag geopend na schooltijd. Op de woensdagmiddag is de openingstijd afgestemd op de schoolsluitingstijden. In vakantieperiodes is de opvang open van 8.00 tot 18.00 uur, waarbij in de zomervakantie de opvang een sluitingsperiode van drie weken kent.

Kinderen hebben bij deze vorm van opvang meestal al een schooldag achter de rug en moeten zich zowel kunnen ontspannen als uitleven. De tijd die kinderen doorbrengen op de opvang is vrije tijd en daarom zal elke opvanglocatie het beleid daarop richten. Dit uit zich in een divers aanbod aan mogelijkheden, zoals onder andere het kunnen buitenspelen en rennen, creatieve activiteiten, sporten, expressie, lekker uitrusten op een stil plekje, computeren of anderszins spelen of ontspannen. Ook daar waar voor een kortere periode voor- en/of tussentijdse opvang wordt geboden, zal het karakter van de opvang er een van vrije tijd en ontspanning zijn.

In de buitenschoolse opvang staat het kind en respect hebben voor kinderen centraal. Er heerst een pedagogisch klimaat, waarin ruimte voor groepsopvoeding en voor individuele ontplooiing van kinderen aanwezig is. Buiten de dagelijkse verzorging van kinderen, biedt de omgeving een stimulans aan kinderen om zich zowel lichamelijk, sociaal-emotioneel, creatief, taalvaardig en verstandelijk te ontwikkelen. Maar ook biedt het een klimaat waar kinderen zich bewust worden van maatschappelijke gangbare normen en waarden, waarbij de eigenheid van ieders (culturele) achtergrond gerespecteerd wordt, zolang dit niet in strijd is met de uitgangspunten uit het pedagogische beleidsplan.

Bij het ouder worden van de kinderen zal het zorgen voor de kinderen steeds meer overgaan in het begeleiden van kinderen. Kinderen krijgen zelf steeds meer verantwoordelijkheid en keuzemogelijkheden, om zich te ontwikkelen tot zelfstandig denkende en handelende mensen, met het vermogen voor zichzelf en voor anderen te zorgen.

Veiligheid en vertrouwen zijn basisbegrippen waar het de opvang betreft, net als samenwerking met ouders waardoor afstemming over de opvoeding van de kinderen optimaal kan plaatsvinden. Naarmate de kinderen ouder worden zal steeds meer overleg met de kinderen plaatsvinden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren, maar ook om de opvang zoveel mogelijk af te stemmen op de wensen en behoeften van de kinderen.

In de buitenschoolse opvang komt men kinderen en personeelsleden uit diverse culturen tegen. Onze samenleving verandert steeds meer in een multiculturele samenleving en de buitenschoolse opvang is hier een weerspiegeling van.

Omdat kinderen, ouders en medewerkers uit allerlei culturen zich thuis moeten kunnen voelen in de naschoolse opvang, moet een ieder zich (deels) kunnen herkennen in de uitstraling en inrichting van de buitenschoolse opvang en in het aanbod van spel- en activiteiten. In de buitenschoolse opvang wordt hier bewust mee omgegaan.

Om kinderen van meer dan één ruimte gebruik te kunnen laten maken, wordt er in diverse locaties een zogenaamd open-deuren-beleid gevoerd. Dat betekent dat er in de praktijk gebruik gemaakt kan worden van meer ruimtes dan alleen de eigen groepsruimte, en door kinderen van meerdere groepen tegelijk. Dit gebeurt altijd onder begeleiding van de pedagogische medewerkers.

1.2 Visie op de rol van pedagogische medewerkers.

Het tot uiting laten komen van de hierboven beschreven visie vraagt vaardigheden en kwaliteiten van de betrokken volwassenen.

Wat vraagt dit van pedagogische medewerkers?

pedagogische medewerkers spelen een belangrijke rol bij de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen. Zij bieden als volwassenen de mogelijkheden en uitdagingen aan kinderen, om zich in meer of mindere mate te

Pedagogisch beleid BSO

ontplooiën en hun eigen weg te zoeken in de samenleving en in de naschoolse opvang. Zij zijn ook degenen die de veiligheid bewaken en steeds meer samen met de kinderen zorgen voor een prettige sfeer in de groep.

Pedagogische medewerkers zullen door middel van overleg met de ouders zorgen voor een op elkaar afgestemde pedagogische aanpak. Zij zullen in overleg met collega's de signalen van individuele kinderen of vanuit de groep bespreken en waar nodig de pedagogische aanpak aanpassen of bijstellen om bovenstaande visie te bereiken.

Om het bovenstaande te bewerkstelligen vraagt het een professionele houding van alle medewerkers, maar in hoge mate van pedagogische medewerkers. Dat betekent dat naast de verzorging en begeleiding van de kinderen, plezier maken met kinderen, enthousiast en vernieuwend zijn, plezier in het werk hebben en dit uitstralen, voorwaarden zijn.

Ten aanzien van kinderen betekent dit, dat:

- pedagogische medewerkers zich bewust zijn van hun **voorbeeldfunctie** en handelen hier naar. Kinderen imiteren volwassenen waar zij mee omgaan, op allerlei gebied.

Drie kinderen proberen met elkaar te bepalen welk spel ze gaan doen. Het vlot niet zo, want ze willen elk wat anders en er ontstaat een geïrriteerde sfeer tussen de kinderen. Om hier kracht bij te zetten gaan ze steeds harder en meer geagiteerd praten. Een groepsleidster die aan de andere kant van de groepsruimte bezig is hoort dit en loopt naar de kinderen toe. Ze bespreekt rustig met hen wat ze ziet gebeuren en hoe ze deze situatie naar tevredenheid kunnen oplossen.

- pedagogische medewerkers zich bewust zijn van de eigen **normen en waarden**. Zij staan open voor normen en waarden van anderen en van andere culturen, en ze zijn zich bewust van de normen en waarden die Kinderopvang Compagnie uitdraagt. Dit uit zich in het tonen van een nieuwsgierigheid waar de andere aanpak vandaan komt en het in gesprek gaan hierover met collega's en ouders. Hiermee zal ook het begrip voor het functioneren van individuele kinderen vergroot worden. De normen en waarden van Kinderopvang Compagnie worden mede hierdoor gevormd.

Het is een mooie zomerse vakantieweek en de groepsleidsters besluiten de volgende dag een watergevecht te houden op de speelplaats. Ze vragen alle kinderen hun zwemkleding mee te nemen. De volgende dag blijkt Raysa geen zwemkleding bij zich te hebben. Ze mag van haar ouders niet in haar badpak lopen als er ook jongens of mannen rondlopen. De groepsleidster heeft medelijden met haar en vraagt zichzelf af wat hier toch op tegen is. Ze beseft dat zij dit niet kan veranderen op dit moment. Ze overlegt met Raysa of ze met kleding aan wel mee mag doen en zoekt een set reservekleding bij elkaar die lekker nat mag worden!

- pedagogische medewerkers creëren de basis voor **veiligheid en vertrouwen** in de groepen en zorgen voor een uitdagende binnen- en buitenruimte. Pedagogische medewerkers benaderen kinderen op een positieve manier, bouwen een goede band met hen op en zijn consequent in hun handelen. Zij werken op een opbouwende wijze met elkaar als groepsleiding, met kinderen en met ouders samen. Pedagogische medewerkers richten de ruimte, waar mogelijk in samenspraak met de kinderen, in en bieden zo mogelijk in overleg met de kinderen een activiteiten- en spelaanbod aan dat is afgestemd op de leeftijd en de ontwikkeling van de (individuele) kinderen. De dagindeling is voor de kinderen duidelijk, de aanwezige leidster zijn (zoveel mogelijk) bekend, er zijn duidelijke (groeps)afspraken en er zijn rituelen op speciale momenten. Kinderen mogen dingen uitproberen, maar leidsters bewaken hierbij altijd de grenzen en stimuleren waar mogelijk.

In het nieuwe schooljaar komen er vijf nieuwe kinderen op de groep. Omdat dit nogal invloed heeft op de groepssamenstelling en de bestaande verhoudingen, besluiten de groepsleidsters de eerste week met alle kinderen (nog) eens stil te staan bij het dagritme, de groepsafspraken en verwachtingen die iedereen van elkaar mag hebben. Ze laten zoveel mogelijk de kinderen zelf aangeven wat de regels zijn, waar kinderen behoefte aan hebben en vullen aan waar nodig.

Pedagogisch beleid BSO

- pedagogische medewerkers zorgen voor de dagelijkse verzorging van kinderen en hebben **kennis van verzorging, voeding en hygiëne**.
De lichamelijke verzorging van de kinderen zal gedurende het verblijf op de buitenschoolse opvang steeds meer afnemen. De jongste kinderen hebben soms nog hulp nodig, zoals bij het naar het toilet gaan of het smeren van een boterham. Maar naarmate ze groter worden neemt de verzorging voor kinderen door groepsleidsters af en de stimulans om goed voor zichzelf te zorgen neemt toe. Hierbij wordt wel gelet op het hanteren van de afspraken ten aanzien van hygiëne, zoals de handen wassen voor het eten en na het naar het toilet gaan en dergelijke.
Pedagogische medewerkers zorgen er voor dat de voeding gezond is en altijd op een hygiënische manier opgediend wordt. Er zijn duidelijke afspraken over eten als volledige maaltijd, zoals de woensdagmiddaglunch en een tussendoortje zoals op de andere schooldagen. Er wordt rekening gehouden met diëten of voedingsmiddelen die vanuit een levensovertuiging juist niet of wel gegeten mogen worden.
Pedagogische medewerkers overleggen met ouders dat bij eventuele traktaties rekening gehouden wordt met kinderen die niet alles mogen eten. De verdere invulling van de verzorging, voeding en hygiëne zal op locatie in overleg met ouders worden bepaald.

Om halfvier wordt met alle kinderen wat gedronken en een hapje gegeten, als overbrugging tussen school en de hoofdmaaltijd thuis. Als Jason maar blijft eten, legt de leidster uit dat het niet de bedoeling is zich zo vol te eten. Tenslotte wacht er straks thuis een volledige maaltijd op hem.

- pedagogische medewerkers **leven zich in in de belevingswereld van het kind** en **hebben kennis van de ontwikkelingsfasen** waarin kinderen zich bevinden. Leidsters hebben een **signalerende functie**. Leidsters stellen zich regelmatig de vraag: "wat betekent hetgeen ik ga doen voor dit kind of deze groep kinderen"? En "voelen de (individuele) kinderen zich goed bij de manier waarop we ons dagelijkse werk doen"?
Pedagogische medewerkers noteren dagelijks de bevindingen van de dag en de kinderen in een overdrachtsmap. Ze houden regelmatig besprekingen over het kind met de groepscollega's en leidinggevende(n), waarbij ze stilstaan bij het functioneren en welbevinden van de (individuele) kinderen.
Minimaal eenmaal per jaar houden ze samen met de kinderen een bespreking over hoe zij vinden dat het op de groep gaat, wat er goed gaat en wat minder goed.
Eenmaal per jaar wordt elk kind als voorbereiding op het jaarlijkse gesprek met de ouders door de groepsleidsters gericht geobserveerd. Minimaal eenmaal per jaar zal de leidinggevende op de groep gericht het welbevinden van kinderen observeren en dit bespreekbaar maken bij de groepsleiding en met de manager. Van alle besprekingen en observaties wordt een schriftelijk verslag gemaakt, zodat ontwikkelingen gevolgd kunnen worden.

In een groep van negen tot twaalfjarigen heerst al een tijdje een hangerige sfeer. Leidsters merken dat de kinderen vaker bij vriendjes thuis gaan spelen of liever naar huis (willen) gaan. Ze besluiten dat het tijd is om met de kinderen in overleg te gaan en ze actief te betrekken bij de gang van zaken in de groep. Ze zoeken naar een leuke vorm om dit aan te kaarten en eventuele veranderingen uit te voeren.

- pedagogische medewerkers **stimuleren en ondersteunen** kinderen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
Pedagogische medewerkers zorgen voor een breed aanbod aan mogelijkheden voor kinderen om zich lichamelijk, creatief, sociaal, emotioneel, taalkundig en verstandelijk te ontwikkelen.
Dit uit zich in het aanbod van het aanwezige spelmateriaal, maar ook in de verschillende activiteiten die gedaan worden. Creatieve activiteiten bundelen vele ontwikkelingsmogelijkheden en hebben hoge prioriteit in het dagelijks werken. Dit wordt zowel binnen als buiten uitgevoerd. Uitingen hiervan zijn: knutselen, woord- en taalspelletjes, dans en gymnastiek, muziek maken en zingen, poppenkast en toneelspelen, samen iets bouwen van afval- of knutselmateriaal, een eigen krant maken, samen koken, buitenspelen, sporten, of! Activiteiten die op de verschillende leeftidsniveaus aangepast (kunnen) worden en die de samenwerking tussen kinderen onderling of met volwassenen stimuleren. Pedagogische medewerkers bieden kinderen, op allerlei momenten, mogelijkheden zelf te kiezen wat ze willen doen of hoe ze het willen doen. Leidsters laten kinderen zelf dingen uitproberen, fouten

Pedagogisch beleid BSO

maken en het opnieuw uitproberen al dan niet met ondersteuning van anderen. Ze stimuleren kinderen bijvoorbeeld zelf hun ruzie op te lossen en nemen anders een begeleidende rol hierbij in. Ze laten kinderen hun eigen spel ontwikkelen en verbreden, zonder het te verstoren, en geven kinderen hierbij de middelen die nodig zijn om zich uit te drukken. Het ene kind zal dit verbaal willen doen, het andere kind zal zich meer door middel van expressie of creativiteit uitdrukken.

Op een buitenschoolse opvang praten de kinderen met elkaar over de mogelijkheid dat de groepsleider en groepsleidsters verliefd op elkaar zijn en dat ze dan ook gaan trouwen. Twee groepsleidsters gaan mee in het verhaal van de kinderen. Al pratende wordt er vervolgens samen met de kinderen een bruiloft georganiseerd. Er worden papieren bloemen gemaakt, verkleedkleden voor de bruid, bruidegom en bruidsmisjes gezocht. Vervolgens worden spelletjes en ander speelgoed ingepakt als cadeautjes voor het bruidspaar en dan wordt er getrouwd. Kortom: uit het gesprek volgt een bruiloftsfeest waar veel kinderen aan meedoen.

Ten aanzien van ouders betekent dit, dat:

- pedagogische medewerkers zorgen voor de juiste combinatie van **professionele afstand en betrokkenheid** ten opzichte van kind en ouders. Ze tonen altijd respect voor ouders en kinderen. Ze houden vertrouwelijke informatie voor zichzelf en zijn zich bewust van hun **geheimhoudingsplicht**.

Rick van zeven komt wennen in de groep. Leidster Yvonne kent Rick goed, want hij woont bij haar in de straat. Haar eigen kind en het zusje van Rick spelen veel samen. Om te voorkomen dat er een vermenging van belangen plaatsvindt in haar rol als leidster en als bevriende ouder, besluiten de groepsleidsters gezamenlijk dat de andere leidster de belangrijkste oudercontacten onderhoudt.

- pedagogische medewerkers zijn zich bewust van hun **mede opvoedende rol** en daarmee het belang van een open en heldere communicatie met ouders.
De samenwerking tussen leidsters en ouders begint bij het intake- en/of wengesprek, waarbij informatie uitwisseling plaatsvindt. Informatie over de verwachtingen die ouders hebben, de gang van zaken in de buitenschoolse opvang en over het kind zelf. Vervolgens wordt er besproken hoe met bepaalde zaken om te gaan, hoe de informatie uitwisseling tussen ouders en pedagogische medewerkers aan de orde komt, etc.
Na de wenperiode nodigen de pedagogische medewerkers de ouders uit voor een gesprek, waarin teruggekeken wordt op de wenperiode, gecheckt wordt of de gang van zaken in de buitenschoolse opvang inmiddels duidelijk is en hoe men verder gaat.
Er vindt dagelijks bij het ophalen van de kinderen overdracht plaats. Als kinderen alleen naar huis gaan wordt met ouders afgesproken op welke manier en hoe vaak hier contact over plaatsvindt. Jaarlijks vindt er een uitgebreid oudergesprek plaats met de ouders, waarbij stil gestaan wordt bij het totale functioneren van het kind en de samenwerking met ouders hierin. Waar nodig houden de pedagogische medewerkers vaker een oudergesprek, indien de ouder pedagogische medewerkers of dit wenselijk achten.
Bij de grotere kinderen wordt er met een contract gewerkt, waarin in overleg tussen groepsleidsters, kind en ouders schriftelijk vastgelegd wordt, welke zelfstandige activiteiten het kind mag ondernemen.
Als het kind de buitenschoolse opvang verlaat of overstapt naar een ander locatie van Kinderopvang Compagnie, dan wordt de ouders en de kinderen gevraagd een exit-formulier in te vullen, waarin naar hun ervaringen met Kinderopvang Compagnie gevraagd wordt. Indien gewenst kan een afsluitend gesprek plaatsvinden met een door de ouder gewenste medewerker.

Het valt de groepsleidsters op dat Ismaël sinds enige weken erg druk en plagerig is in de groep. Ze maken zich zorgen over hem, maar ook over de invloed die zijn gedrag heeft op de andere kinderen in de groep. De groepsleidster die het contact met de ouders onderhoudt spreekt bij het ophalen de ouder aan en legt kort uit waar de zorg over gaat. Ze vraagt om een gesprek om op een rustiger moment hun ervaringen en de ervaringen van de ouders met elkaar te bespreken. Ze legt meteen een datum hiervoor vast.

- naast de mondelinge overdracht zal er middels (nieuws)brieven informatie aan ouders gegeven worden. Hierbij zal veelal gebruik gemaakt worden van het eigen "bakje" van de kinderen, waarin

Pedagogisch beleid BSO

o.a. ook werkjes van de kinderen liggen. Leidsters verzoeken ouders dagelijks dit bakje te controleren op eventuele post. Speciale informatie zal persoonlijk door de leidsters aan de ouders overhandigd worden. Aan ouders van de grote kinderen die zelfstandig naar huis gaan wordt verzocht regelmatig bij het kind te checken of deze nog iets meegekregen heeft.

- pedagogische medewerkers organiseren, van de twee **ouderavonden** die per jaar gehouden worden, er minimaal één op groepsniveau waarin specifieke groepsgerichte onderwerpen of algemene thematische onderwerpen ten aanzien van opvang en/of opvoeding aan bod komen. Ouders worden op stimulerende wijze benaderd om deel te nemen aan deze avonden.

Ten aanzien van de eigen professionaliteit en samenwerking betekent dit, dat:

- pedagogische medewerkers een **professionele houding** hebben en werken volgens de richtlijnen van het **Handboek Kwaliteitsbeleid Kinderopvang Compagnie** en het hierin opgenomen **pedagogisch beleidsplan**. Ze hanteren **de beroepscode kinderopvang** uitgegeven door de ABVA/KABO juni 2000.
- pedagogische medewerkers in werkoverleggen met elkaar bespreken wat de **verschillende culturele normen en waarden** in de praktijk betekenen en wat hetgeen besproken is, betekent voor de beleidskeuzes en werkwijze in de praktijk.
- pedagogische medewerkers in staat zijn het **eigen handelen te verantwoorden en bespreekbaar te maken** om zo te komen tot het gemeenschappelijke doel: het ontwikkelen van professionele kinderopvang waarbij iedereen tot zijn recht komt. Het is alle pedagogische medewerkers duidelijk waarom er voor een bepaalde handelwijze of aanpak gekozen is. Er is ruimte voor bijstelling en flexibiliteit om zaken (tijdelijk) te veranderen, mocht dit in het belang van de groep zijn.

In het teamoverleg wordt een onderdeel uit het pedagogisch beleidsplan buitenschoolse opvang besproken. Het is een algemeen uitgangspunt dat vertaald moet worden naar het eigen pedagogisch werkplan voor de locatie. Het team denkt hier gezamenlijk over na en stelt zich o.a. de volgende vragen: 'wat is de behoefte van de kinderen hierbij, wat betekent dit voor de groepsleiding en het werken op de groep en wat betekent dit voor de ouders'. Er wordt besloten hoe de leidsters gaan handelen ten aanzien van dit onderdeel en waarom. Dit wordt schriftelijk vastgelegd in het werkplan, uitgewerkt voor de dagelijkse praktijk en doorgegeven aan de ouders.

- pedagogische medewerkers zorgvuldigheid betrachten bij de **registratie van kindgegevens**, het opbergen van deze gegevens en in de overleggen met en overdracht aan collega's.
- pedagogische medewerkers in het kader van **deskundigheidsbevordering**, open staan voor na-en/of bijscholing.
- pedagogische medewerkers een **dienstverlenende houding** hebben ten aanzien van ouders. Daar waar mogelijk wordt rekening gehouden met de wensen van (individuele) ouders.

Tijdens een teamoverleg komt aan de orde, dat in verschillende groepen ouders aangeven dat ze liever wat ruimere openingstijden zouden zien. Ze houden nu voortdurend een gevecht tegen de klok. Tijdens het gesprek wordt niet duidelijk om hoeveel ouders het gaat en om welke tijden zij vragen. Het team besluit dat pedagogische medewerkers dit gedurende een bepaalde tijd gaan noteren. De leidinggevende inventariseert dit en geeft de gegevens door aan de manager. Afhankelijk van het resultaat wordt bekeken of het aanbod meer afgestemd kan worden op de vraag van ouders.

1.3 Visie op signaleren en preventief handelen

Welbevinden als kind volgsysteem

Alle pedagogische medewerkers van Kinderopvang Compagnie zijn getraind in het meten van welbevinden van de kinderen. In deze methode wordt volgens een gestructureerd stappenplan gewerkt. Het doel hiervan

Pedagogisch beleid BSO

is het in beeld brengen van het welbevinden en de ontwikkeling van elk individueel kind binnen de groep en van het welbevinden van de groep kinderen als geheel.

Het meten van welbevinden zal jaarlijks plaatsvinden, waardoor groepsleiding handvatten krijgen om goed in te kunnen spelen op alle persoonlijke en/of groepsgerichte onderdelen ten aanzien van de kinderen. De diverse observaties worden besproken met de betrokken groepsleiding en/of ouders van een individueel kind en indien mogelijk, met de betrokken kinderen zelf, zoals bij de naschoolse opvang. Afhankelijk van de observaties zal er op het individuele kind of op groepsniveau actie ondernomen worden om het welbevinden van het kind of de kinderen te vergroten.

Signaleringsbeleid

De taak van de buitenschoolse opvang is het bieden van een fijne plek waar kinderen kunnen verblijven, verzorgd worden en gestimuleerd worden in hun ontwikkeling, in de periode dat hun ouders andere maatschappelijke activiteiten uitoefenen. Toch kan het voorkomen dat een kind **extra zorg** vergt of dat de relatie tussen kinderen onderling **extra aandacht** vergen. Pedagogische medewerkers hebben in deze een signalerende functie en zullen op basis van de gebeurtenis waarin zij zaken signaleren, bepalen hoe er gehandeld moet worden. Leidsters zijn geen hulpverleners en zullen als het hun deskundigheid en bevoegdheid te boven gaat dit altijd bespreken met hun leidinggevende, waarna een besluit wordt genomen over hoe verder in betreffende situatie te handelen.

Ten aanzien van het gesignaleerde betekent dit, dat:

- als de pedagogische medewerkers zich zorgen maken over een kind zij altijd de ouders hierover zullen informeren. Vinden de leidsters bij de ouder geen gehoor, terwijl zij toch denken dat dit kind extra zorg nodig heeft, handelen zij naar het daarvoor bestemde protocol zorgkinderen.
- bij (ingrijpende) gebeurtenissen tussen kinderen onderling, maken de leidsters dit altijd bespreekbaar bij de kinderen en zonedig bij de ouders. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan pesten of gepest worden.
- pedagogische medewerkers houden zich, indien zich situaties voordoen die extra aandacht vragen, aan de privacywetgeving waar het gebeurtenissen van ouders, kinderen of medewerkers betreft. Beroepsmatige uitwisseling met de eigen collega(s) en de leidinggevende en eventuele derden, kan noodzakelijk zijn.

Preventief handelen

Er kunnen zich gebeurtenissen voordoen op de buitenschoolse opvang zelf. Protocolen of richtlijnen ten aanzien van (het voorkomen van) diverse gebeurtenissen zijn daarom opgenomen in het Handboek Kwaliteitsbeleid Kinderopvang Compagnie.

Ten aanzien van preventief handelen betekent dit, dat:

- pedagogische medewerkers ter voorkoming van gebeurtenissen op de opvang zullen handelen volgens de daartoe opgenomen protocollen in het handboek.
In de praktijk betekent dit o.a.: zich houden aan de richtlijnen ten aanzien van hygiëne, infectieziekten en vaccinatiebeleid, toezicht houden bij buitenspelen, uitvoering geven aan de richtlijnen ten aanzien van uitstapjes, e.d.
- pedagogische medewerkers een geldig EHBO-diploma hebben en elke locatie beschikt over een aantal bedrijfshulpverleners. Jaarlijks worden er preventief brand-/calamiteitenoefeningen gehouden.

1.4 De visie op de positie en rol van ouders

Ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Verblijven de kinderen op de opvang dan nemen pedagogische medewerkers de opvoeding tijdelijk over. Een goede samenwerking en communicatie tussen ouders en leidsters is hierbij noodzakelijk en in het belang van het kind. Alleen zo kan er afstemming in de opvoeding thuis en de opvang plaatsvinden. Hierboven is beschreven hoe daar aan gewerkt wordt door leidsters. De pedagogische medewerker zal aan ouders uitleggen en van ouders vragen zich bewust te zijn van de mede opvoedende rol die leidsters innemen en daarmee het belang van een open en heldere communicatie tussen ouders en pedagogische medewerker duidelijk maken. Zij zal ouders ook wijzen op de

Pedagogisch beleid BSO

groeïende zelfstandigheid van kinderen en de toenemende mate van overleg en afstemming met kinderen en ouders en kinderen gezamenlijk.

De ouders worden door pedagogische medewerkers actief betrokken bij de wenperiode van het kind. Een langzame opbouw op de opvang geeft het kind de mogelijkheid hier in te groeien. Van ouders wordt verwacht dat zij minimaal de eerste dag zelf aanwezig zullen zijn bij school en meegaan naar de opvanglocatie. Vervolgens zal in overleg tussen groepsleiding en ouders besproken worden hoe de wenperiode verder in te richten. Deze periode biedt zowel ouders als leidsters de gelegenheid elkaar beter te leren kennen, vertrouwen op te bouwen en vragen uit te wisselen.

Pedagogische medewerkers zullen, voor zover mogelijk, dagelijkse gegevens uitwisseling met de ouders over het kind. Gebeurtenissen in het leven van het kind, kunnen van invloed zijn op het gedrag. Het is noodzakelijk dat zowel ouders als groepsleidsters hiervan op de hoogte te zijn, zodat het gedrag op juiste waarde ingeschat kan worden.

Ouders worden betrokken bij jaarlijks terugkerende feesten. Er worden feesten van zowel westerse als niet-westerse oorsprong gevierd. De aard van de feesten kan jaarlijks variëren. Dit wordt mede in overleg met de ouders bepaald.

Pedagogische medewerkers en/of leidinggevende zullen ouders op de hoogte stellen van de aanwezigheid en het doel van de oudercommissie op de locatie. Tevens zullen zij ouders attenderen op de Beleidsadviesraad Kinderopvang (COKO) en het doel van deze raad. Zij stralen uit dat betrokkenheid van ouders en meedenken over de ontwikkelingen in de eigen locatie of de kinderopvang in breder perspectief op prijs wordt gesteld. Advies en instemmingsrecht van de COKO is geregeld in het reglement Beleidsadviesraad Kinderopvang.

Pedagogisch beleid BSO

Hoofdstuk 2

Inrichting van de ruimtes

De inrichting van de gehele locatie, de groepen en de buitenruimtes bepalen de sfeer, het vertrouwen en de veiligheid en de ontwikkelingsmogelijkheden van de kinderen.

De inrichting van de ruimte is afgestemd op het werken met verticale of horizontale leeftijdsgroepen. Bij verticale groepen zal er rekening gehouden worden met de verschillende leeftijdsgroepen die gebruik maken van deze ruimte. Elke locatie heeft een aangrenzende buitenruimte of minimaal een buitenruimte in de directe omgeving waar kinderen veilig, onder toezicht, kunnen spelen.

Daarbij zijn de volgende uitgangspunten van belang.

De naschoolse opvang:

- ziet er schoon en goed onderhouden uit
- is zo ingericht dat aan alle wettelijke veiligheidseisen wordt voldaan
- ademt een gastvrije sfeer uit.

De groepsruimte:

- de inrichting en indeling zijn aangepast aan de leeftijd van de kinderen die hier gebruik van maken
- bij de inrichting van de groep, de keuze van het speelgoed, boeken, voeding en dergelijke wordt rekening gehouden met de diversiteit aan culturele achtergronden
- de ruimtes zijn uitdagend en stimulerend ingericht, waardoor kinderen uitgenodigd worden activiteiten te ondernemen en zich te ontwikkelen
- een kind kan zijn energie kwijt bij wat drukker spel, maar heeft ook de gelegenheid in rust te spelen
- het spelmateriaal staat op kindhoogte, zodat een kind zelf het spelmateriaal kan pakken, tenzij dit uit veiligheidsoverwegingen elders geplaatst is
- het meubilair is afgestemd op de in de Arbo-wet aangegeven eisen, of zal in de nabije toekomst hieraan voldoen.

De buitenruimte:

- ziet er schoon en goed onderhouden uit
- is zo ingericht dat aan alle veiligheidseisen wordt voldaan
- is (indien aangrenzend) uitdagend ingericht en biedt mogelijkheid tot diverse soorten spel
- of beschikt over (makkelijk vervoerbaar) spelmateriaal, afgestemd op de diverse leeftijdsgroepen om mee te nemen naar een nabijgelegen speelplek.

Pedagogisch beleid BSO

Hoofdstuk 3

De organisatie

Kinderopvang Compagnie maakt onderdeel uit van de Catalpa groep. De directeur Kinderopvang Compagnie geeft leiding aan de managers kinderdagverblijven en naschoolse opvang, de leidinggevende van de afdeling planning en plaatsing en de stafmedewerkers. De managers sturen de leidinggevenden van de kinderdagverblijven of de buitenschoolse opvang aan, die op hun beurt leiding geven aan alle medewerkers op de onder hun verantwoordelijkheid vallende locaties.

Kinderopvang Compagnie heeft meerdere buitenschoolse opvang locaties. Elke locatie ademt zijn eigen sfeer uit, maar zal uitgaan van de in dit pedagogisch beleidsplan beschreven uitgangspunten en visie. Een aantal aspecten zal echter overal gelijk zijn.

Het betreft:

- de accommodatie
- het personeel
- de ouderparticipatie
- de overlegstructuur
- de financiën

3.1 Accommodatie

Alle locaties van Kinderopvang Compagnie beschikken over een vergunning waaruit blijkt dat men voldoet aan de Gemeentelijke Verordening Kinderopvang.

De ruimtes zijn qua inrichting afgestemd op de in het pedagogisch beleid geformuleerde visie en afgestemd op de leeftijd van de kinderen die hier gebruik van maken. De ruimtes zijn ingericht met gevarieerd (spel)materiaal.

De ruimtes worden schoongehouden volgens de richtlijnen hygiëne, zoals geformuleerd in het bijbehorende beleid in het Handboek Kwaliteitsbeleid Kinderopvang.

Leidinggevenden zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van de locaties. Bij groot onderhoud vindt overleg plaats met de manager of de directeur.

3.2 Personeelsbeleid

Elke buitenschoolse opvang heeft een vast team medewerkers. In elke groep werken dagelijks twee leidsters. Afhankelijk van de kindbezetting kan dit anders zijn. In verschillende locaties kunnen leidsters aanwezig zijn met speciale deskundigheden en/of scholingsachtergrond, zoals een sport-, drama- of creatieve opleiding.

Kinderopvang Compagnie is een leer-werk bedrijf. Dat houdt in dat er ook pedagogische medewerkers in opleiding en/of stagiaires op de buitenschoolse opvang werken. Leidsters in opleiding werken als collega mee in de groep en worden begeleid door een leidster die daar extra taakuren voor heeft en daartoe geschoold is. Stagiaires worden boventallig toegevoegd aan de groepsleiding.

Naast vaste pedagogische medewerkers beschikt de buitenschoolse opvang over een invalpool. Hierin zitten invalkrachten die flexibel, of volgens afspraak in te zetten zijn op een groep. Zij hebben een arbeidscontract en draaien op alle groepen mee. Zij worden bij ziekte of verlof als eerste ingezet op de groep waar dit nodig is.

Een aantal buitenschoolse opvang locaties beschikt over groepshulpen of een conciërge. Dit zijn vaste medewerkers die ondersteunende taken verrichten ten behoeve van het groepsfunctioneren of de gehele locatie. Zij dragen geen eindverantwoordelijkheid. Deze ligt altijd bij de pedagogische medewerkers of direct leidinggevende.

Een cluster van meerdere buitenschoolse opvang locaties valt onder de verantwoordelijkheid van één leidinggevende, uitgezonderd buitenschoolse opvang Iduna, die uit zes groepen bestaat. De leidinggevende geeft leiding aan alle medewerkers binnen de in zijn cluster vallende locaties, is verantwoordelijk voor de

Pedagogisch beleid BSO

uitvoering en realisatie van het tactische en operationele beleid en de interne bedrijfsvoering binnen de werkeenheden.

De zorg voor de accommodatie vindt plaats met ondersteuning van huishoudelijk medewerkers en/of een schoonmaakbedrijf.

Daar waar het onderhoud of reparaties betreft wordt veelal gebruik gemaakt van de medewerkers van de facilitaire dienst van Stichting UK Amsterdam.

3.3 Ouderparticipatie

Ouderparticipatie neemt in het streven naar kwaliteit een belangrijke plaats in. We onderscheiden de volgende vormen:

- de diverse contacten tussen de ouders en de, pedagogische medewerkers zoals in het beleidsplan beschreven.
- elk locatie heeft een oudercommissie. Deze bestaat uit ouders van kinderen uit de diverse groepen. De oudercommissie komt minimaal vijf keer per jaar bij elkaar, in aanwezigheid van de leidinggevende, zodat deze de ouders kan informeren en ouders de leidinggevende gevraagd of ongevraagd kunnen adviseren over onderdelen van het beleid. Leidinggevendenden nemen het advies van de oudercommissie mee in de uitvoering van het beleid. Dit is vastgelegd in het reglement Oudercommissies van Kinderopvang Compagnie.

Een oudercommissie houdt zich bezig met een diversiteit aan taken, die kunnen variëren van inhoudelijk meedenken over beleid tot de uitvoering van feesten op de naschoolse opvang. Ze kunnen alle onderwerpen bespreken die betrekking hebben op buitenschoolse opvang en volgens de oudercommissie van belang zijn voor de gebruikers. De oudercommissie houdt zich niet bezig met individuele kinderen maar met het totaal van de locatie.

Ouders zijn een belangrijke partij in de kinderopvang. Hun stem is daarom van groot belang om de ontwikkelingen in de kinderopvang goed vorm te geven. Vanuit de oudercommissies zijn mensen afgevaardigd in de Beleidsadviesraad Kinderopvang¹.

- de inspraak van ouders voor de gehele kinderopvang is geregeld via de Beleidsadviesraad Kinderopvang, de COKO. Deze commissie bestaat (deels) uit afgevaardigden van de oudercommissies uit zowel kinderdagverblijven als buitenschoolse opvang of externe leden met specifieke deskundigheden. De COKO komt minimaal zes keer per jaar bij elkaar, volgens afspraak in aanwezigheid van de directeur van Kinderopvang Compagnie, zodat deze de leden kan informeren en de leden de directeur gevraagd of ongevraagd kunnen adviseren op onderdelen van het beleid. Directeur en management moeten het advies van de COKO laten meewegen in de uitvoering van het beleid. Dit is geregeld in het reglement Beleidsadviesraad Kinderopvang, van Kinderopvang Compagnie, conform de Wet Kinderopvang. De COKO houdt zich bezig met alle onderwerpen die betrekking hebben op de instelling en die volgens de COKO van belang zijn voor de gebruikers, gericht op de gehele kinderopvang.
- *om zicht te krijgen en te houden op hoe alle ouders de kinderopvang ervaren, wordt tweejaarlijks een tevredenheidsonderzoek gehouden onder alle ouders. Hierin komt de gehele dienstverlening, van aanmelding tot uitstroom van een kind, aan de orde. Op basis van de bevindingen zal zo nodig en waar mogelijk bijstelling plaatsvinden. Dit kunnen bijstellingen betreffen op locatieniveau, maar ook op kinderopvang-breed niveau.*
- ondanks alle mogelijkheden tot overleg kan het zijn dat ouders niet tevreden zijn over bepaalde zaken of hoe deze worden aangepakt. In dat geval kan het klachtenreglement geraadpleegd worden. Informatie hierover is te vinden in de folder "Niet tevreden? Laat het weten!" Deze folder is op elke werkeenheden te vinden of op te vragen bij het bedrijfsbureau van de kinderopvang.

¹ Beleidsadviesraad Kinderopvang is gelijk aan COTO

Pedagogisch beleid BSO

3.4 Overlegstructuur

Elke buitenschoolse opvang locatie heeft zijn eigen overlegstructuur, waarin in ieder geval de volgende overleggen opgenomen zijn:

- in elke groep vindt dagelijks voorbereiding en overdracht plaats. Hierin wordt de overdracht van de vorige dag(en) meegenomen.
- elke groep heeft minimaal een keer per maand, onder begeleiding van de leidinggevenden een (kind)werkbijeenkomst. Hierin worden standaard de (individuele) kinderen, de onderlinge samenwerking tussen de groepsleiding en met de leidinggevende, de ontwikkelingen op de groep, welbevinden en de bijbehorende pedagogische aspecten, besproken. Daarnaast komen facultatief o.a. de volgende punten aan de orde: de voorbereiding van ouderavonden, eenmalige jaarlijkse aanschaf van speelgoed, voorbereiden van uitstapjes, het voeren van oudergesprekken en contacten met basisscholen.
- Minimaal eenmaal per zes weken vindt een team overleg plaats. Hieraan nemen alle teamleden deel. Deze vergaderingen zijn bestemd voor zaken die de gehele buitenschoolse opvang aangaan: inhoudelijke ontwikkelingen in de kinderopvang, organisatorische zaken die de buitenschoolse opvang betreffen en/of de Kinderopvang Compagnie. Daarnaast zal er aandacht zijn voor de implementatie van het kwaliteitsbeleid en/of andere inhoudelijke thema's.
- Eenmaal per zes weken vindt er een overleg plaats tussen de leidinggevende van een cluster en de manager. Hierin worden financiële-, personele-, en inhoudelijke beleidszaken als wel de dagelijkse gang van zaken op de buitenschoolse opvang besproken.
- Eenmaal per maand vindt het leidinggevenden overleg buitenschoolse opvang plaats. Dit wordt voorgezeten door de manager. Hierin worden financiële-, personele-, plannings-, opleidings- en inhoudelijke beleidszaken besproken die alleen de buitenschoolse opvang aangaan. Op afroep zullen andere medewerkers van de Kinderopvang Compagnie en/of externen aanwezig zijn. Daarnaast vindt hier de implementatie van het Handboek Kwaliteitsbeleid Kinderopvang plaats en worden andere inhoudelijk thema's besproken.
- Geregeld vindt er leidinggevenden overleg plaats om de grote lijn vast te stellen waar het de gehele kinderopvang betreft. Dit overleg wordt voorgezeten door de directeur van Kinderopvang Compagnie. Hierbij worden de lijn- en staffunctionarissen uitgenodigd.

3.5 Financieel beleid

Elke buitenschoolse opvang locatie heeft zijn eigen budget voor een kalenderjaar, uitgesplitst naar diverse posten. Pedagogische medewerkers zijn budgetverantwoordelijk. Leidinggevenden hebben een controlerende taak hierin en zijn eindverantwoordelijk.

Managers zijn verantwoordelijk voor het financiële beleid van hun eigen sector. De directeur is verantwoordelijk voor de gehele organisatie.

De directeur zal jaarlijks de Beleidsadviesraad Kinderopvang de begroting en jaarrekening voorleggen.

Pedagogisch beleid BSO

Hoofdstuk 4

Het pedagogisch werkplan

Het pedagogisch beleidsplan geeft de kaders, de visie en uitgangspunten aan van waaruit de buitenschoolse opvang van Kinderopvang Compagnie werkt. Elke buitenschoolse opvang locatie afzonderlijk geeft in een eigen pedagogisch werkplan aan hoe men hier in de dagelijkse praktijk invulling aangeeft. Het beleids- en werkplan samen vormen het pedagogische beleid van betreffende locatie.

Hoe dit pedagogisch werkplan eruit ziet, welke keuzes binnen de beleidskaders worden gemaakt en hoe dit praktisch uitvoering krijgt, wordt op elke buitenschoolse opvang zelf bepaald.

Dit hangt af van de ligging van en mogelijkheden van de locatie, de samenstelling en specifieke kwaliteiten van het personeel, de kinderen, of de keuze voor een specifieke pedagogische invalshoek. Deze keuzes zijn terug te vinden in de werkplannen van de betreffende locaties.

Een werkplan beschrijft hoe de doelen, die voortvloeien uit de visie en uitgangspunten van het geformuleerde beleidsplan, gerealiseerd worden in de praktijk op die specifieke locatie. Het geeft aan welke middelen ter beschikking staan, hoe er met de kinderen omgegaan wordt op specifieke onderdelen, hoe vaak bepaalde zaken gebeuren, welke activiteiten plaatsvinden en voor wie, etc.

Het laat ouders en medewerkers zien "wie wij zijn, hoe wij werken en wat wij willen bereiken met elkaar"!

Een pedagogisch beleid- of werkplan staat niet voor eeuwig vast. Doordat de samenleving steeds verandert zal de kinderopvang regelmatig stil moeten staan bij de eigen ontwikkelingen. Daarom zal elke drie jaar het algemene pedagogische beleidsplan getoetst en waar nodig bijgesteld worden. Onderdelen uit de pedagogische werkplannen worden voortdurend getoetst: klopt onze manier van werken nog steeds met wat beschreven staat? Leidt deze manier van werken tot het realiseren van onze doelen of moet de werkwijze aangepast worden? Het biedt een houvast aan ouders en medewerkers om kritisch met elkaar naar de uitvoering van de kinderopvang te blijven kijken.